

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД

СПИСАНИЕ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Годишен абонамент 60 лева предплатени. Обявления и реклами се приемат по обявените цени. Ръкописи не се връщат. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията в София, бул. „Хр. Ботев“ 190 (Д-во „Наслада“)

Статии от „Лозарски Преглед“ може да бъдат препечатвани само с разрешение от редакцията му.

РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ:

И. И. Хранков и Хр. Цачев.

ПОКАНА.

Съгласно чл. 26 от съюзния устав Управителния съвет определи 31. януари т. г. за събиране на III редовен лозарски конгрес. Съгласно същия член всеки 20 члена, или дроб от 20, се представят от по един делегат, избран от местно дружество. Всеки делегат има право само на един глас. Индивидуалните членове в конгресите имат само съвещателен глас освен ако са натоварени от някое дружество — член на съюза, или от група индивидуални членове на брой най-малко 20 души.

Желателно е всеки, който ще посети конгреса, да запише, преди тръгването си, поне по 5—10 абонаменти, да събере абонамента по 60 лв. и го предаде в администрацията.

Дневния ред на конгреса е:

1. Отчет на Управителния съвет за изтеклата година.
2. Доклад от контролния съвет.
3. Освобождаване от отговорност на управителния и контролния съвети.
4. Избиране нов управ. и контролен съвети, и
5. Положението на съюза и съюзното списание „Лозарски Преглед“, организация и бъдещата им дейност.

От Управителния Съвет.

И. И. Хранков.

Потребно ли е професионално образование и професионално сжзнание на бжлгарските лозари?

(По повод на предстоящия III лозарски конгрес).

Не само е потребно, но е наложително и най-дребния бжлгарски лозар да има, макар елементарно, професионално образование, но достатъчно професионално сжзнание за да може чрез тях *напълно, правилно и разумно да използва своя труд и капитал*. Защото отдавна мина времето — туй е ясно за всички, когато бе достатъчна само самобитната и груба работа; днес за всяка професия е нужно образование и сжзнание, а колко повече такива са нужни за лозарите и лозарството при днешния успех във всичко? Притежават ли, обаче, бжлгарските лозари тези ценни качества? На този въпрос ще се помжчим да дадем *най-обективен* отговор, базиран на лични проучвания и наблюдения, като предварително декларираме, че мисжлта ни е да констатираме известни факти, които са вредни индивидуално, а следователно общо за всички.

Материял и данни за подкрепяне нашите мисли не ще тжрсим в отдавнашното минало, а от 1920 г. насам — след сформироване на тжй наречения „сжюз на бжлгарските лозари и винари“. И какво представлява днес този сжюз след близо три годишно проживяване? Нищо повече и нищо помалко освен един „едва дишашщ скелет“, който предизвиква голяма тжга и разочорование пред вид на грамадната роля и великите задачи и цели, които си бе поставил и би могжл да разреши и реализира за единичния и общ успех на бжлгарското лозарство и винарство. И можеше ли да бжде другояче, като, от раждането на сжюза, се сжстояха божем два редовни лозарски конгреси, посетени от по 80—100 лозари, които през 2—3 дни тук в София се надпреваряха в преблагии думи, благопожелания, насжрдчения и обещания за морална и материална подкрепа за „общия“ успех, но всичко забравеха след напущане софийската гара? Можеше ли да бжде другояче, когато, при наличността на 38 лозарски организации (поне на книга ги има) — кооперативни, а други

само културно-просветни и на 4—500 лични членове, почти всичките не само не са плащали уставните *членски и други* задължения, но поне абонамента на сжюзното списание „Лозарски Преглед“ не си издължават редовно? Можеше ли да бжде другояче, когато, след толкова молби и покани за изплащане поне абонамента, се намират „благородни“ и *заможни* лозари, които не само не си плащат, но се сжрдят за гдето се прекратявало изпращането им на списанието, а други претендират да бждат чакани до края на годината?

Професионално сжзнание ли е, гдето, след няколко молби, повече от 500 стари абонати, през 1922 год. нито си платиха абонамента, нито вжрнаха книжките, с които бихме услужили на платилите? Професионално сжзнание ли е, дето и след миналогодишния конгрес и след хубавите обещания, едва едно малцинство от присжтствующите записа абонати, сжбра абонаментите и ни ги изпрати, а болшинството се омжлча? Нима всеки от присжтствующите не би могжл да запише и сжбере абонаментите от 5—10 души приятели и познати? Професионално сжзнание ли е, гдето един от делегатите напр. тжржествено и публично заяви, че донесжл от дружеството им 2000 лв. помощ за сжюза и списанието, но понеже в София му се указала нужда и похарчил половината, обеща да изпрати *цялата* сума веднага след завржщането си, което потвжрди и обеща и с 3 писма от жилищния си центжр, но и до днес не ги е изпратил? Нима е професионално сжзнание, гдето в цяла Бжлгария, при десетки хиляди лозари — дребни и едри, богати и сиромаси, не се намират поне 2000, които биха могли да си плащат редовно поне абонаментите? И какво означава факта, гдето *всички* признават безспорното бжгаотворно значение на сжюза и „Лозарски Преглед“, но само едно малцинство с похвална мжка и постоянство подджржа, а *грамадното* болшинство се *омжрлушова и използва на готово*, макар и малките, при дадените условия, придобивки и ползи?

В заключение: с искрена скржб констатираме, че у нас има задоволително число повече или по-малко образовани и самообразовани лозари, но много малко професионално сжзнателни. А без професионално сжзнание, образованието днес малко полза може да принесе. И ето защо ние си позволяваме да апелираме пак кжм всички лозари да се проникнат *на-*

пжлно от професионално сжзнание и от нуждите и задачите на днешния и утрешен ден, да подкрепят морално и материално сжюза и списанието си за да докажат, че те са действително една здрава и мощна културно-просветна и економическа организация. Инжк, по нашето джлбоко схващане, по-добре е да се разтури всичко отколкото да се излагаме,

Вярваме, [че горните ни мисли ще бждат правилно и ясно схванати.

Хр. Цачев.

Алкохолизжм и вжджржание.

Безмерното употребление на алкохола, в каквато форма и да е — в форма на ракии и коняци, вино и бира и др. спиртни питиета — има за последствие упиване, а повторението на упиването има за последствие пиянство, алкохолизжм.

Граница, математическа граница, между умереното и безмерното употребление на спиртните питиета няма. Такава граница, обаче, нам не ни е нужна, когато ще правим разлика между обикновената консумация на спиртните питиета и алкохолизма.

Когато говорим за алкохолизжм, за нас е ясно че се касае за онази консумация на спиртни питиета, която е извжн „обичайното“ пиене, което става вжв време на хранене, при „почерпване“ или при тжржествени случаи и пр.

До колко обичайното пиене ще бжде полезно или вредно за организма, това зависи от една страна от силата, здравословното сжстояние, вжзрастта, занятието, пола и пр. и от друга страна от вида и силата на спиртните питиета, от изпитото количество и от това, дали продукта е натурален или изкуствен, и дали не е фалшифициран и какжв е произхода на фалшификацията. Вжв всеки случай, обаче, последствията от злоупотреблението при обичайното пиене ще се изразат в индивидуална физиологическа форма, т. е. всеки ще получи наградата си според усжрдието в службата си на бога Бахуса — на едному ще бжде приятно, другиму ще се вие свят, трети ще го наболява глава или стомах, пети ще бжде вжв весело настроение и пр., но всичко това ще бжде за момент, временно — минава, заминава и не остава никакви следи извжн личността.

Алкохолизма, напротив, е употребление на спиртните питиета извън обичайното пиене, то е систематическо напиване, постоянно упиване, или както си е пробила път веселата поговорка за алкохолика — „не му остава време да изтрезнее, за да се напие!“ Алкохолизма не е нещо временно, то е постоянно явление, нещо повече — то е масово явление. Алкохолиците не вредят само на себе си, но те вредят прямо и косвено на другите, на обществото. Те са неспособни за работа, те са склони на разврат и престъпления, те раждат неджгави, идиоти и склонни на пороци и престъпления. *Самият алкохолизъм е порок и престъпление, той е от гледището на медицината една лоша болест, мъчно изцерима и почти неизцерима.*

Че има връзка между обичайното злоупотребление сж спиртните питиета и необичайното, то се разбира само по себе си. Ако спиртните питиета не се употребяваха изобщо от хората, те нямаше да се употребяват и от специалните професионалисти пиячи — алкохолистите. Но тази връзка не е нещо лично, случайно — тя е социална връзка, тя лежи в известни социал-економически условия, в които се коренят дълбоко, както алкохолизма, така и всички пороци и престъпления в днешното гнило общество.

Алкохолизма е обществено явление, причините му се коренят дълбоко в самото общество, а особено в днешното капиталистическо общество, пълно с пороци и престъпления вследствие материалните излишци от една страна и мизерията от друга; особено последната е най-добрата почва за алкохолизма и от правените статистически изследвания най-големия процент на алкохолиците е сред широките маси, поставени при мизерни условия на съществувания. Най-големия пжк помощник за разпространението на алкохолизма е кржчмарството, индустриалните спиртни заведения и сж-провождащата ги фалшификация на спиртните питиета.

В основата на алкохолизма се преплитат противоречивите интереси на личната и обществена хигиена с печалбите и забогатяването, както и с поминжка на една част от населението. Не че хората сж толкова зли, та искат сжзнателно да тровят и разрушават организмите на близките си и да градят собственото си доволство и щастие върху тяхното нещастие, но необходимостта да живеят и тжрсят препитание

ги натжква на това занятие, отварят кржчи и фабрики с най-добрите намерения да дават здрави и натурални продукти на хората и задоволяват обикновеното пиене, уталожване жаждата, разхлаждане, освежаване и пр., а конкуренцията и спекулацията обржщат тези заведения във вертепи и извори на морална и физическа поквара и материално опропастяване.

Нека надникнем в храмовете на алкохолизма — питейните заведения. Там намират подслон хора от разни категории: изнурени от физическа преумора хора, които тжрсят възстановяване силите си чрез алкохола; отчаяни от живота, следствие несполука в работа и предприятия, пропаднали тжрговци, занаятчии; хора на разни сжмнителни тжрговии и пр. пр. — все изджнки на днешното социално джрво. А питиета подправени, докарани на вкус, приготвени мезета да дразнят апетита, да вербуват жажда...

А какво да кажем, от друга страна, за разните картоигращни клубове, вертепи, кабарета и други луксозни заведения, за нощни оргии, пиршества и разврат? Нали в тях спиртните питиета се явяват и пият хората на довольството и излишеството, разточителството и лентяйството?

Това е атмосферата на алкохолизма, на алкохолиците. Тя е атмосферата наситена с противоречията на днешното общество, с бацила на разложението и дегенерирането на поколенията.

— Тази атмосфера трябва да се пречисти!

— Как?

— Като се действа за премахване причините, които сжздават тази атмосфера.

Ето как алкохолизма се явява като обществен въпрос и ето как борбата с него става обществена борба за премахване причините, които пораждат не само алкохолизма, но и всичките пороци и престжления.

Тжй погледнато на въпроса, днес е невжможна ефикасна борба с това обществено зло, ако тя се поведе на право с него, изолирено от другите борби за общественото преустройство и насаждане по-здрав и смислен живот, изпжлнен с животворен труд, при който натуралните питиета, ако това физиолигически е потребно, да се употребяват като една необходимост, па била тя даже и като приятност.

От това, обаче, не следва, че не трябва да се вземат всички възможни мерки за ограничаване на това зло. Разбира се, че трябва да се направят всички усилия чрез просвета в училищата, печата и здравата организация на отделните обществени групи да се популязира вредата от злоупотреблението с алкохолните напитки, от каквото и да сж естество. Освен това, понеже е констатирано, че алкохолизма се шири най-много там, където се консумират спиртните напитки от индустриален спирт, то нека се направят всички усилия да намали влиянието на посредничеството, за да могат естествените продукти, като виното и бирата, да достигат направо от производителя до консуматора, та да бждат те по-евтини. Това ще могат да направят кооперативните изби, които ще изиграят една решителна роля в борбата и с фалшификацията на спиртните напитки. Сжщо така могат да се вземат с известен успех административно-хигиенически мерки, като откриване на специални лечебни институти за алкохолици, забраняване на притежателите на питейни заведения да тжрпят и дават напитки на пияни клиенти и т. н.

Но движението за ограничение злоупотреблението сж спиртните напитки не е дало и не дава желанния резултат. Пример за това ни служи Америка, където въпреки законни запрещения да не се тжргува сж спиртни напитки, пак алкохолизма се шири навсякъде в най-остра форма. Ясно е, че алкохолизма като социално зло не може да се цери с палиативи, а трябва да се премахнат причините, които го пораждат. Ний вече споменахме, че тези причини лежат дълбоко в обществената структура и в обществените отношения, те сж извън желанието и можението на отделната личност, те сж и извън самия тем причинител — спиртните напитки.

Намират се, обаче, общественици и хигиенисти, които виждат причините на алкохолизма в сжществуването на спиртните напитки и в тяхното употребление. Те биха желали да се унищожи изобщо производството на тези напитки, като се замени с производство на безалкохолни напитки, но предвид възможността да се стори това, от една страна, защото никой не може да вземе отговорността да унищожи производството на известни продукти, употребявани от цялото общество, за които никой още не е доказал, че те сж абсолютно вредни, а от друга страна, че тяхното производство

дава прехрана на голяма част от населението, особено в нарството, както е това у нас, то те се стремят да въздействуват чрез пропагандата за пълно въздържане от употреблението на всички спиртни пития, включително бирата и виното. От тази пропаганда за въздържане сж възникнали въздържателните дружества и въздържателното движение.

Само по себе си въздържателното движение е симпатично, защото е чисто идейно движение против едно зло, защото е безкоризнено, защото проповядва въздържане за обществено благо — т. е. чрез твоето пълно въздържане, макар и да не злоупотребяваш никога сжс спиртните пития и макар те да ти сж приятни, ако не и полезни, да подействуващ апостолски на другите и те да пригърнат тази идея, да се увеличат и достигнат до обществено движение, което да наложи на законодателството и възпитанието за унищожение търговията и производството на спиртните пития и пълно въздържане. Движението е идейно, то има и крупна морална стойност. От социал економическа гледна точка, обаче, това движение е само една утопия, защото е лишено от онази основа, на каквото почива и самото зло — то не е насочено за унищожението на причините, социалните причини, които пораждат алкохолизма.

Учението на въздържанието, че спиртните пития сж абсолютно вредни за човешкия организъм, е много слаба основа на движението — едно защото и така де беше, то това знание няма да попречи тяхното употребление и злоупотребление, тяхното производство и търговията с тях, друго, защото обичайното употребление спиртните питиета не докарва алкохолизма и прави с всички сжестни продукти и безалкохолните питиета, до колкото не е омотан в мрежата на необходимостта и условията за затъване в тинята на алкохолизма — дълбока обществена язва, която не се лекува нито с изтжкнатите по-горе палиативи, нито сжс въздържанието.

Тжй погледнато на въпроса, имайки това ясно сжзнание за алкохолизма и въздържанието, ние смятаме, че е безполезно да се хаят сили в спор с водителите на въздържателното движение у нас, а още повече да се страхуваме от това движение, че ще убие нашето лозарство и винарство.

Дали е полезно или не виното, което в случая има най-голямо значение за нас, ние не знаем, защото не е доказано нито едното, нито другото. Ние, обаче, знаем, че употреблението на виното е дело на всковете, че то е станало една необходимост в нашия народ, че умереното му употребление не докарва алкохолизма — най-важното, че неговото производство дава препитание на голяма част от населението.

Нашето пожелание е: въздържателните дружества да употребят силите си в полезна обществена борба за премахане причините на алкохолизма и другите пороци в обществото, за създаване хигиенични условия на труда и живота на широките народни производителни маси. Гарантираното съществуване на тези маси никога няма да позволи алкохолизма — бодрия, честен и производителен труд го изключва. Такива бодри членове на едно здраво общество ще сжумеят да се запазят от вредното влияние на алкохола, както и от вредното влияние на многото и разнообразни сжестни продукти и напитки, щом те не са здрави и се злоупотребява с тях.

Лозаро-винарите и специалистите в тази област трябва да застанат по този въпрос на позициите за стопанското значение на винарството и винарската индустрия и вместо да си хабят силите за доказване полезността на виното и винените продукти, да работят усилено чрез здружаванията и сжюза за защита професионалните си интереси, както и за засилване и модернизиране на производството.

Резидбата и значението ѝ за лозата.

Лозата в диво или полудиво сжстояние представлява непроходим лес от преплетени лозини с всевъзможни разклонения. В такова сжстояние тя дава грозде с дребни жърна и кисело, което служи повече за храна на птиците. Културната лоза като се остава не резана и тя става такава (като полудива).

С резидбата се дава на лозата форма, заставя се да расте и плододава според волята на лозаря. Като се дава форма на лозата с резидбата, дава се възможност:

- 1) да се използва земята най-добре, гдето е засадена лозата;
- 2) да се извършват лесно и бързо всички работи в лозето;
- 3) да се приспособи лозата към местните, почвени, климатически метеорологически и икономически условия и
- 4) да се уредолирва количеството и качеството на гроздето и силата (ржста) на лозата.

Колкото по малко пъпки се оставят на лозата след резидбата, толкова по малко филизи ще изкарат от нея, а колкото по-малко филизи се развиват, толкова по-силни биват и гроздето, което дават, става по-едро, узрева по-добре и по-малко киселина съдържа. По такъв начин можем, с помощта на резидбата, значително да повишаваме качеството на гроздето, а в последствие и на виното; с повишение качеството се засилва и ржста на лозата, а количеството се намалява. Обратно с намаление ржста (силата) на лозата, количеството на гроздето се повишава, а качеството се намалява, затова трябва да се взема като общо правило, че количеството и качеството на гроздето са обратно пропорционално едно към друго.

От горното следва да извадим заключение, че при извършване резидбата не трябва да се стремим, нито към едното, нито към другото. Когато се оставят малко пъпки развиват се и малко филизи, които биват много силни и дават малко плод, с който не може да се покрият разносните за обработване лозето. При много оставените пъпки, се развиват много филизи, които биват слаби, гроздето им остава дребно и кисело и от него не може да се приготви добро и трайно вино, нито да се употребява за ядене.

Отношението межу количеството и качеството на гроздето зависи само от оставените пъпки на лозата (главината) след резидбата, а и от притекающия сок към тях; защото способността на пъпката да развие плоден филиз зависи от количеството на растителния сок, който получава. Колкото по-малко сок получават пъпките, толкова са по-плодни.

От направените изследвания се е установило, че количеството на сока се намалява по-наполювина при прималяването му през преградките на колената (вжзлите на пржчките).

От това следва, че колкото по далеч стои пъпката от корена на лозата, или колкото е по-дълъг пътя на възходящия сок от корена до пъпката, толкова повече плодни филизи се развиват от останените пъпки. С това се обяснява защо изкаралите по-високо филизи са по-слаби и са по-плодни и обратно. С това се обяснява още защо най-ниско изкаралите (от спящите пъпки) от кютюка филизи (издънки), с изключение от някои сортове, не са плодни, ржстат силно и от тяхните пъпки след узреването им (за през идната година) не изкарват плодни филизи.

Лозарите са виждали и знаят, че плодните филизи се развиват винаги от пъпките на едногодишните пржчки изкарани от чепчета и рядко от издънки, а изкаралите филизи от спящите пъпки на две и повече годишната джрвесина са винаги безплодни с изключение само на някои сортове, които лозаря трябва да познава; затова при резидбата се вземат в внимание само пржчките изкарани от едногодишната (ланска) джрвесина и те сжставляват предмета на резидбата.

Цв. Пенев.

И. И. Хранков.

Джржавните овощни и лозови разсадници и тяхното бждеше използване.

Под горното заглавие в сп. „Бжлгарско Овощарство“, кн. 9—1922 г., е поместена статия от г. П. Василев. По повод на тази статия и специално на думите на автора, на стр. 198: „надявайки се, че това ще предизвика и други колеги да се изкажат по въпроса“, считам за добре и си позволявам да дам някои мои разбирания.

Г-н Василев след като на кратко е отбелязал пжрвоначалните мисли, задачи и цели, които сж ржководили джржавата при откриването и обзавеждането на лозовите и овощни разсадници; след като, тоже в разуме, е припомнил доброто, което тези разсадници са принесли на бжлгарското лозарство и овощарство и като констатира тяхните дефекти и причините за тях, а от друга страна като бележи сегашното им сжстояние, положението на джржавата, економическото положение и сжотношението на последната и частната ини-

циатива и пр., на сжщата стр. 198 е написал: „нека се закрийт“ (разсадниците). Тези последни думи ни припомнят повикът, който бе се дигнал от „заинтересовани“ хора от частната инициатива, който повик предизвика Министерството през 1911 г. да свика „лозарски сжвет“, на който бяха поканени длжжностни хора (специалисти) и частни производители. Имено този сжвет имаше за задача, след като разгледа, сжвместно с Министерството, повикът на частните хора, да реши закриването или не на джржавните разсадници.

Понеже имах честта да участвувам в него сжвет и помня много подробности, ще спомня само, че главните мотиви на тогавашния повик против джржавните разсадници бяха: 1) че последните не били годни да дават достатжчно и добжр материял на населението; 2) че произвеждания материял не покривал разходите по производството, следователно джржавата губела; 3) че, изобщо, последната е лош стопанин; 4) че джржавата конкорира частното производство и пр. В отговор на посочените обвинения (?) бе вжзразено, в общи думи, следното: джржавата не е мислила и не мисли да даде достатжчно материял на населението, а целта е била и е да се улеснят предимно дребните лозари. Ако от някои разсадници, по едни или други причини, е даван недоброкачествен материял, туй не значи че всичките разсадници са виновни и че трябва да бждат закрити. Изтжкна се, че, сжс сжздаването на джржавните разсадници, джржавата не е имала и няма за цел да добива пряки ползи и печалби, а косвенни; че, ако с продажните цени на лозовите и овощни материяли се конкорира частното производство, туй се прави „не нарочно“, а с цел да се улеснят и поощрят дребните стопани и т. н.

През 1920 г. на конференцията от специалисти лозари и овощари, сжстояла се в София, по край другите мисли и вжпроси, бе вжзприето да се анкетираат всичките сжществующи джржавни лозови и овощни разсадници, като „негодните“ бждат закрити, а добрите даже да се разширят. Сжщо бе вжзприето да се направи опит с 1—2 разсадници, като се отдадат на частна експлоатация. Нито през 1920, нито през 1911 г., обаче, не бе вжзприето поголовно закриване на джржавните разсадници.

След горните констатации, без да отивам в подробности — материята и вжпросите са твжрде обширни и би трябвало

много писане и място, дълга да изтъкна, че не съм аз, който бих твърдял, че държавните ни разсадници са без дефекти толкова повече както г. Василев сам констатира неблагоприятните условия, а те са различни, при които са работили и работят, ако не всичките, то повечето разсадници. Верно е — и аз видях с очите си през миналата година държавни и окръжни разсадници не в незавидно, но в мизерно състояние. По нашето разбиране, обаче, всичко туй не само не значи безразборно и бързо закриване на държавните разсадници, но, напротив, възможното им най-скорошно, *щателно и сериозно* анкетиране, както, впрочем, е прокарано в новия закон за земеделското производство, като намерените *добри и подходящи* бждат стабилизирани и улеснени в работите си, а само *неподходящите* да бждат закрити. Инжк, може би, и повечето ни съществуващи земеделски и лозарско-овощарски училища би трябвало да бждат закрити, защото има и от тях, които са в незавидно положение и не принасят *пряма* полза.

Бе време и, до колкото си припомням, то бе през годините 1911—1914 когато, въпреки обвинението от частните производители че държавата ги конкорирала, 1-класните диви американски лозови пръчки напр. се продаваха по 5 л. хиллядата резници (!) и все пак големи количества оставяха — никой ги не търсеше. А защо тогава бе тжй? И защо след последната обща война и до сега е тжкмо обратното — не само се поглъща произведения материал (лозов и овощен), но не стига? На тези и на много други въпроси аз не ще отговаря — нека всеки си отговори толкова повече, че г. Василев на стр. 197 бележи: „Специално тук, в Кюстендилско, станало е почти заразителна болест и маса хора започват, кой в по-голям размер, кой в по-малък, производството на овощен материал“. Струва ми се, че този цитат е много характерен и отговаря на предидущите два въпроса. Тук е интересно да се знае дали тази „заразителна болест“ би траяла дълго и какво влияние би указала за настоящето и бъдещето на овощарството? Защото подобна „заразителна болест“, особено от 3—4 години, е обхванала и много хора производители на лозов материал и посадвачи на нови лозя, но аз се боя, както въобще се боя от всяка заразителна болест. С други думи тази „заразителна“ лозарска и овощар-

ска болест се е появила вследствие на ненормални причини, а всичко туй, струва ми се, не е радостно. Да мисля тжй ме кара „заразителната винарска“ болест, която бе се появила през есента на 1919 г. Имено тогава много дружества и отделни лица — които трябва и не трябва, бяха се втурнали да купуват грозда и да приготвят вино, защото бяха чули, че от последното много се печелело . . . И купиха хората грозда, и приготвихе вино, но до края на 1920 г. много от тях свършиха катастрофално и се излекуваха от „винарската“ си болест.

В заключение: като се има предвид гореизложеното от една страна; от друга — като се знае, че производството на материал от държавните разсадници е имало и има за задача и цел да снабди и улесни с *доброкачествен и по-евтин* такъв главно и предимно *дребните* ни стопани, които са *грамадно* болшинство у нас; че, от трета страна, не е никакво „готованство“, от страна на тези стопани, да получават такъв материал от държавните разсадници още повече като се знае, че при смесените им стопанства те нямат достатъчно *благоприятни* моменти, удобства и условия да си приготвят в *малко* количество такъв макар, че тук кооперативните организации биха доста допринесли; че, в случая, се касае за *деликатни, скъпи и многогодишни култури*, които имат голямо значение за общото ни земеделско и държавно стопанство, — предвид на всички тези съображения аз намирам че, в интереса на дребните ни стопани и на общото ни стопанство, държавните разсадници трябва да останат; те трябва да останат тжкмо сега, когато всичко в живота е *ненормално* и когато всички ежедневно гледаме и наблюдаваме отношенията между хората, схващанията и разбиранията им, *производството*, обмената, зделките, живота и . . . до безкрайност . . .

Те трябва да останат още, противно на схващането на г. Василев, изразено на стр. 199: „че държавните разсадници са изиграли своята рол. Днес тях ги тжрсят само за нещо по-евтиничко — иначе населението почти не се нуждае от тях“. Струва ми се, че туй е казано много силно. Напротив аз намирам, че населението не само се нуждае от държавните разсадници; че то ги тжрси не само за „по-евтиничко“, което е верно и много важно, но ги тжрси и

за нещо *по-сигурно* и населението прибягва към частните производители, *когато не намери* нишо в държавните разсадници. Разбира се, че на *благородната* частна инициатива не само никой не трябва да пречи, но да ѝ се указват *възможните* улеснения и поощрения

През кое време да режем лозята

С течение на годишното време, лозата постепенно преминава от лятния към зимния период. Когато среднодневната температура спадне по ниско от 10° C, листата на лозата започват да пожълтяват, на други сортове почервеняват и най-после опадват. С опадаване листата и понижаване температурата, се спира сокодвигението в лозата, а с това и всички жизнени процеси, които се извършват в нея се спират, до като започне наново сокодвигението, което се познава, че от всяка рана, направена на лозата, започва да изтича сок. Това физиологическо явление е известно между лозарите „плакане на лозата“. В нас, при разните сортове, сокодвигението в лозата започва при 8° C средно дневна температура, даже при някои сортове и при по ниска.

В зависимост от времето (зимата) метеорологическите условия, местоположението на лозето и сорта сокодвигението в лозата у нас започва често пжти към 10—20 февр., но не по късно от 10—15 март.

От спиране сокодвигението до започването му на ново, лозата се намира в тжй наречения спящ период, през което време може да се извършва и резидбата. Но това става там, гдето през зимата не става много студено и лозята не се зариват; а там, гдето се зариват лозята за предпазване от измржване през зимата, резидбата не може да се извършва през целия спящ период на лозата; затова тя трябва да се извършва през есента, преди да сж настъпили големите студове и лозята не са заринати още и на пролет преди да е започнало сокодвигението в лозата.

Когато настъпят големите студове, резидбата се спира, защото пржчките замржват, лесно се чупят, направените рани с резидбата не стават гладки и оставените пжпки лесно могат да измржнат през тях. Толкова повече, че през пресните

рани водата прониква в сърчевината на оставеното чепче и пжпката загнива и измржзва от вжтре. Особено в онези сор-т ве, на които преградките на колената (вжзлите) не са цели, през които потича вода и когато замржзне оставената пжпка на чепчето и самото то измржзва. Това не се случавя при сортове на които преградките при колената са цели. Затова резидбата трябва да се извжршва веднага щом се спре со-кодвжжението в лозата, та да могат раните да зараснат до като настжпят големите студове. Това е за страни и места, гдето лозята измржзват и се заравят; а гдето не мржзне и не се зарива, резидбата се извжршва през целия спящ период.

Есенната резидба се предпочита от пролетната по еконо-мически причини. През есента добрите резачи по-лесно се намират. Надницата е по-ниска. Лозаря не е зает в лозето с друга работа както през пролетта.

Порезаното през есента лозе се развива на пролет по-рано в сравнение не резаните и резаните през пролетта, за-щото, като се пореже, на лозата остават малко пжпки и ниско до земята и главината и когато започне сокодвжже-нието сока, вместо да се разпределя по всичките пжпки на пржчките на не резаните лози и да намали своята сила, се натрупва на малко оставените на порезаната през есента лоза. При това ние знаем, че, колкото са по-близо до главината оставените пжпки, толкова по-силни филизи ще се развият от тях, вследствие на което такива лозя се развиват по-рано, биват и по силни, защото изтичанieto на сока е по малко от тях и техния вегетационен период е по джлжг.

От изказаното следва да се предпочита есенната ре-зидба и лозаря трябва да употребява всички старания и гри-жи да я извжрши на време, но да не се забравя, че това се отнася за онези страни и места, гдето лозата не страда от зимните студове, особено от кжсните пролетни слани.

При всички вжзможности да се извжрши резидбата вед-нага след изпадане на листата или пожжлтяването им, тя не трябва да се извжршва там, гдето има страх че лозята ще измржзнат през зимата, защото се знае положително, че не порезаната лоза прекарва зимата по-добре и противостои на по-голям студ, отколкото порезаната, а там, гдето падат кжсни слани на пролет и дума не може да става за есенно, или рано пролетно резане, защото с тях лозата ще се застави

да изкара рано на пролет и ще бжде сжвршено осланена. Такива лозя могат да се предпазват от сланата само с кжсната резидба, която остава като най-главното средство за борба против кжсните слани, понеже с нея се спира развитието на лозата за известно време.

Ако, по една или друга причина, не може и не бива да се изврши резидбата есенно време или рано на пролет до като се намират добри и по-евтини резачи и да не се правят големи рани на лозата през които изтича много сок, който често пжти става причина да загиват пжпките и да се обезсилва значително лозата, трябва през есента, щом опадат листата, да се изрежат (изчистят) всичките пржчки, които ще се отстраняват, и оставят тези, които ще се режат за плод, като се пререзват на 50—60 см. високо. По този начин направените рани с изчистване на излишните и непотребни пржчки ще засжхнат до като започне сокодвигението в лозата на пролет и няма да изтича от нея много сок. Резидбата ще е много по евтина, защото всичко непотребно ще се изчисти през есента и изнесе от лозето и ще се даде възможност на лозаря да се занимае с други работи през пролетта.

Цв. Пенев.

К. Н. Христович

Добиване винен камжк (тиргя) от джибрите.

Пресуваните или не, мокри или сухи джибри сжджржат в себе си значително количество винен камжк (тиргя или *калиев битартрат*), който всеки винар трябва па използува, тжй като в индустрията тази сол е предмет на добра тжрговия. Обаче, доколкото ни е известно, никой бжлгарски винар не се сеща, или не иска (от нехайство) да извлече от джибрите си този ценен продукт и, като винаги, последните се разстилват по дворове и улици, или отиват в изветрелото торище, като винения камжк остава за винаги загубен.

Тук привеждаме един колкото прост толкова лек начин за извличане винения камжк от джибрите, или винените отайки, който начин навред се употребява в много по-кул-

турните лозарски страни, като Франция, Италия и пр. с надежда, че читателя ни винар ще го използва.

Предназначените за преваряване на ракия джибри (працини) се поставят в казана с равен на своя обем вода.

След обикновеното и пжлно привжршване на дистиляцията, източва се джибровата вода още вряла от казана и се налива в сждове, които имаме на ржка, като: каци, чибури, качета и пр., които се поставят на сухо и проветриво място, но напжлно запазено от всекакви сжтресения и кладушкания. В сждовете, които трябва да са отворени отгоре, се поставят спуснати и разпречкани, по разни направления, разни материяли, като: метли, вейки, намотани на пржчки конци и пр.

През време на изстудяването на течността, или кристализирането на тиргята, трябва да се избегват всекакви бжркания и сжтресения на сждовете за да не се развали тжнката полупрозрачна ципица, която се образува на повржността. Сждовете трябва още да бждат напжлнени изведнжж за да не става нужда от постоянни наливания и отливания; с други думи, трябва да се остави течността да изстине и кристализира в пжлен покой.

Когато водата е напжлно изстинала, оттачва се в други сждове, а винения камжк остава залепен в вид на дребни червеникави кристали по джното, стените и по всичките направления на поставените за целта материяли.

Употребената един пжт джиброва вода може на ново да бжде използвана в други джибри, тжй като тя сжджржа още разтвор от винен камжк.

Кристализирания винен камжк се сжбира внимателно чрез раздрусване и изчукване стените на сжда и материялите, изсушва се добре и се продава охотно в този си суров вид на тжрговци, дрогерии и други, които от своя страна го препращат в специални затази цел фабрики за по-нататжшното му причистване.

Всички винени утайки и калища сжджржат сжщо доста много винен камжк, изтегляването на който може да стане по сжщия — описания по-горе за джибрите начин.

И. И. Хранков.

Оидиума и ранната резидба.

Друг път и на друго место сме казвали, че за нас Оидиума (кюллема) е една от най-грозните гроздови болести, защото, особено през някои години, при особенни благоприятни условия, е правила големи опустошения; и, доколкото ни е известно, най-често и най-големи вреди нанася в лозята по крайбрежието на Черно море.

Пред вид на туй и във връзка с борбата против тази унищожителна болест, мислим че не е излишно да посочим и следното на заинтересуваните лозари: понеже е отдавна известно, че спорите (семенцата) на нисшата гъбичка (невидима с просто око), която причинява болестта, *презимуват с милиони и милиарди най-много по едногодитните пръчки, и особено в пжките*, — този последния факт е доказан неотдавна от френския професор г. Ravaz, много естествено се е родила мисълта за ранна резидба на страдалите от Оидиум лозя. И, действително, ясно е за разбиране какво с порязването *рано* на заразените и страдали лозови пръчки и изгарянето им, както и своевременното събиране и изгаряне на заразените и опаднали листа и сухите грозда, се унищожава по-голямата част от първоизточника на болестта.

Разбира се че по този начин и последната спора (семенце) не може да бъде унищожена, но, въпреки туй, ползвата е голяма още повече че върху порязаните чепчета може да се приложи, с голям успех, другото ефикасно средство — пръскането им с разтвор от калиен перманганат. Верно е че и с туй пръскане последната спора (особено намиращите се в пжките) не ще бъде унищожена, но, във всеки случай, повечето ще бъдат умъртвени; и, естествено, колкото по-малко здрави семена останат, толкова опасността от бъдещи заразявания се намалява, а впоследствие и грамадните вреди може да бъдат избегнати.

Под гореказаното *ранно* рязане трябва да се разбира рязане през есента, зимата и пролетта, но туй последното да бъде извършено *непременно* преди първите пролетни топлини, за да не се даде възможност за развиване на болестните семена.

Разтворът за пръскане може да бжде чувствително-по-силен от онзи за лятното пръскане против сжщата болест, а именно 3—4‰, т. е. 3—4 гр. калиен перманганат в един литър вода, или 300—400 гр. за 100 литри. За по-голяма лепливост, кжм разтвора добре е да се прибави 2—3 кгр. негасена вар (вжв вариено мляко). Разтвора трябва да бжде *пресен*, особено от днес за утре не бива да се остава, защото губи убийственото си действие. Пръскането се върши с обикновените пръскачки. При пръскането да се внимава добре—да не се мокрят ржцете и дрехите, защото перманганата прави по ржцете рани, а дрехите изгаря.

Комбинирани горните два начина за борба плюс *навременното* пръскане през пролетта и лятото, борбата против тази страшна болест бива много успешна и резултатна, а особено ако се възприеме и върши от всичките лозари в дадена местност.

О Т Ч Е Т

на управителния съвет на сжюза на бжлгарските лозаривинари през 1922 година.

Господа,

Вжз основа на чл. 27 от сжюзния устав, Вие сте свикани, за трети редовен лозарски конгрес, да чуете и се произнесете върху отчета на управителния съвет за през изтеклата 1922 година.

Управителния съвет се стара, в кржгжт на възможността, да бждат запазени интересите на бжлгарския лозар, а сжщо и да се запази доброто име на Сжюза, който винаги е бил зачитан от отговорните места и лица.

В областта на доставките, тая година Сжюза не можа да прояви някаква дейност, поради недостатжчния капитал, с който разполага, за да може той да оправдае кооперативното си назначение.

Управителния съвет констатира, че лозарите не изплниха длжгжт си — да преследват с общи усилия петиотните вина, да залавят фалшификаторите и да подкрепят Сжюза, макар че той се е обржщал кжм тях с десетки апели. Малко внимание се отдава от лозарите кжм сжюзния живот и об-

ществени работи, които са от общ техен интерес. Факта е на лице, маса чисти вина стоят още непродадени и лозарите сж в голяма криза. Това нещо трябва да ни стресне и с общи усилия да отстраним злото до като не бжде кжно.

Вжпреки всичко това, управителния вжвет, сжгласно решението на миналогодишния конгрес, изпжлни своето заджжение като поднесе взетите резолюции на респективните министри, замоли час по-скоро да се сжздаче специален закон против фалшификацията на вината и спиртните пнтиета и настоя, при изработването му, да участвува и наш представител. В резултат на това почитаемото Министерство на Земледелието и Джржавните Имоти през август м. г. назначи специална комисия, в която влезе и представител от сжюза. В ред заседания се стжкми проекто-закон, който, до колкото ни е известно, в скоро време ще бжде разгледан от Камарата и узаконен.

По отношение списването на „Лозарски Преглед“, редакционния комитет е имал от управителния сжвет свобода на действие в духа на устава и конгресните решения. Редакционния комитет ще Ви даде отделно своя доклад и Вие ще имате свободата да се произнесете по неговата дейност, както и по тая на управителния сжвет.

Господа,

Финансовото положение на Сжюза е изразено в баланса и сметката „загуби и печалби“, поместени в кн. 1 от т. г. и за да не се отнема времето, с което разполагаме, за да могат да бждат разгледани всички вжпроси по дневния ред, то в кратко излагаме следното:

На 1 януари 1922 г. сме имали 1474 дела за 73,700 лв. и през годината сж записани 58 дела или всичко на 31 декември 1922 г. Сжюза има 1532 дела на сума 76,600 лв. От доставката през 1921 г. на син камжк, чрез Земледелската Банка, Сжюза получи една комисиона 886.40 лв., от лихви 4,555.40 лв., от помощи 15611 лв., от абонамент и публикации 54376.20 лв., от продажба „винарства“ 3622.70 лв. и от встжп-и членски вноски 920 лв., а всичко 79971.70 лв. Срещу това Сжюза има като разход платената заплата на администратора и редакционен комитет 19533.30 лв., за печат на „Лоз. Преглед“ през 1922 г. 20297.50 лв.; за експедиция, канцелар-

ски и др. разходи 13352·85 лв., за хонорар на сжтрудниците и др. за 1921/22 год. 11024 лв., за данжци 1801·80 лв. и на Придворната печатница за „Винарството“ 10740 лв., а всичко 76749·45 лв. Остава, значи, сжюза да джлжи за книгата „Винарство“ 7000 лв., хонорар на сжтрудниците и редакц. комитет за 1922 г. 37964·70 лв. и данжци 231 лв. срещу дебиторна сметка на сума 7762·80 лева.

Сжюза завжрши списанието м. г. с 10 книжки при платени абонати 967, с което число не можа да се покрият направените разходи по издаването му и се яви един дефицит (загуба) от лева 26092·85, който ще се покрие от непроданите до сега книги около 700 екземпляри от „Винарството“, от помощи и др без да се засега деловия капитал.

Постоянно присжтствие от Управителния сжвет:

п. Председател: Д. П. Попкржстев

Членове: { М. Михайлов
Хр. Цачев
Ил. И. Хранков.

ДОКЛАД

на Контролния сжвет на Сжюза на бжлгарските лозари-винари.

Господа делегати,

В изпжлнение на чл. 60 от закона за кооперативните сдружения и чл. 39 от устава на Сжюза, Контролния сжвет провери отчета и балансжт на Сжюза за 1922 г., който Ви се представи за одобрение и намери:

1) че годишния баланс и сметката загуби и печалби на Сжюза за отчетната 1922 г. сж правилно сжставени и верно извлечени от сжответните книги;

2) Контролния сжвет не е констатирал извжршени р-боти от постоянното присжтствие, или управителния сжвет на Сжюза, които да противоречат на сжюзните интереси, или постановленията на сжюзния устав, или закона за кооперативните сдружения.

Вследствие на това, Контролния сжвет моли конгреса:

1) да приеме отчета за 1922 г. на управителния сжвет за редовен;

2) да одобри годишния баланс и сметката за загуби и печалби на Сжюза за отчетната 1922 г. и

3) да освободи от отговорност членовете на управителния и контролния сжвети за това време.

Контролен сжвет: { Е. Балтаджиев
Кр. Тополски
М. Савов.

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

БАЛАНС

на 31. декември 1922 година.

А К Т И В	лева	стот.	П А С И В	лева	стот.
	Каса	3222		25	Капитал . . . . .
Влогове в Бжл. Ц. К. Банка	82126	60	Кредитори	45195	70
Дебитори	7762	80			
Учредителни разности	1759	20			
Движими имоти	832	—			
Загуба	26092	85			
Всичко .	121795	70	Всичко .	121795	70

п. Председател на управителния съвет: Д. П. Попкржстев

Секретар-касиер: М. Михайлов

Членове: { Хр. Цачев
Ил. И. ХранковКонтролен съвет: { Е. Балтаджиев
Кр. Тополски
М. Савов.

С М Е Т К А

Загуби и печалби на 31. декември 1922 година

ЗАГУБИ	лева	стот.	ПЕЧАЛБИ	лева	стот.
	Загуба от 1921 година	29811		95	От абонамент и публикации на сп. „Лоз. Преглед“ . . . . .
Заплата редакц. комитет и администратора	42000	—	От прод. ржков. по винарство „ волни пожертвования	3622	70
За хонорар, печат и др.	32654	—	От лихви и комисиона син камжк за 1921 г.	5441	80
За канцеларски, пощенски разности, телеграми и др.	4671	15	От встжп. и член. вноски	920	—
Амортизация — учред. разности	200	—	„ с/ка повече разходвани през 1921 г.	3272	55
Всичко .	109337	10	Чиста загуба за 1922 год.	26092	85
			Всичко .	109337	10

п. Председател: Д. П. Попкржстев

Секретар-касиер: М. Михайлов

Членове: { Хр. Цачев
Ил. И. ХранковКонтролен съвет: { Е. Балтаджиев
Кр. Тополски
М. Савов.

Вжпроси и отговори.

Вжпрос 1. — В кн. 5 м. г. на списанието е поместена статията: *Лозова пероноспора и лекуването ѝ*. Статията е написана много ясно. Напжлно разбрах как се неутрализира с реактивна книжка свободната сярна киселина в син-камжковия разтвор.

Казва се още, че сжс сжщата книжка можем да направим разтвора или слабо кисел, което е за предпочитане, или неутрален. Имено тук не мога да схвана как ще направя разтвора слабо кисел, когато с реактивната книжка сжм го неутрализирам? Ако ще трябва да не се дочаква пжлното неутрализиране, или пжк кжм неутрализирания разтвор да се прибави още малко син камжк, трябва да има мярка, а тази мярка не зная.

Моля, ако имате възможност, отговорете.

Аз сжм начинающ дозар и ми липсва още опитност. За стореното ще Ви бжда признателен.

Гр. Русе, 20. X. 1922.

С почитание: Г. Ц. Б-ов

Отговор на вжпрос 1. — За да остане общия разтвор слабо кисел, право сте схванали — или като следите, по изменение цвета на реактивната книжка, и спрете сипването на варовитото „мляко“ преди тя да е добила *напжлно* син цвят, а то значи че остават още следи от свободната киселина или, ако по една и друга причина, волно или неволно, общия ви разтвор стане неутрален или основен, което сжстоение ви показва сжщата реактивна книжка — когато тя от червена се превжрне в *сжвжршено* синя, — в последния случай трябва да прибавите, кжм общия неутрален или основен (с излишжк от вар) разтвор, *малко* такжв от син камжк; туй *малко* може да бжде 100—150 гр. на хектолитжр (100 литр); а тази прибавка пжк от син камжк е в зависимост с прибавената в повече вар.

Вжпрос 2. През последните две години вжв вкоренилището ми имах повреди от разни червеи, а такива повреди имаше и в млади лозови насаждения. Няколко лозари от нашия край сме разтревожени от тези големи пакости и като сме в неведение, молим Ви да ни кажете какво да правим с тези проклети гадини? За услугата предварително крайно Ви благодарим.

Гр. Ямбол, 1. XI. 1922.

С почитание: Т. В-ов.

Отговор на вжпрос 2. Вжв вкоренилищата и в младите лозя ларвите (гжсениците) на разни бржмбари и пеперуди причиняват големи вреди и неприятности и особено през бла-

гоприятни за тях години. Най-често тези повреди се причиняват от гжсениците (бели) на майския бржмбар, които живеят 3 години в земята, много са лакоми и нападат на всяка растителност. По край тях и едновременно с тях злосторствуват тжй наречените „сиви“ червеи, или гжсеници на разни „нощни“ пеперуди, които през някои години, както бе миналата пролет и лято, се явяват в застрашителен размер. Тези гжсеници нападат, изключително нощно време, и по филизите на старите лози, ако нямат на разположение друга паша, когато онези на майския бржмбар вредят само на подземните растителни части.

Освен горните гжсеници, и пак едновременно с тях, се явяват и пакостят — само вжв вкоренилищата и при младите лозички — под земята, едни други гжсеници, твжрди и лжскави, които, след излюпването си и в младата вжзраст, са тжмнс-сиви, а после стават ржждиво-жлти и достигат до 3—4 см. джлжина, но са тжнки.

За борба с тези големи лозови неприятели — за унищожаването им, има разни средства и способности. Тжй наприм. преди десетки години е било препоржчано употребяването на вжглеливия сулфид, летлива течност, която се впржсква в земята с специални машини; в земята тази течност се изпарява (образува задушлив газ), който умжртвява горепосочените паразити, а и други, които биха се намирали в земята. Този сжщия газ се употребява джлги години, вжв Франция напр., против филоксерата, но впоследствие го изоставиха по разни причини.

Туй средство би могло успешно да се употреби специално вжв вкоренилищата и то обикновено от ноември до март, когато гжсениците се завират джлбоко в земята; в такжв случай може да се впржска 50—60 гр. течност на квадратен метжр. След посаждането, било вжв вкоренилището, било на постоянно място — младо лозе, туй лекуване е непжлно ефикасно, защото, в този случай, не може да се употреби посочената доза, а $\frac{1}{2}$ -та — 30 гр., които се впржсхват на два пжти; инжк с голяма доза, употребена наведнжж, се повреждат самите корени на лозичките.

Поради горните сжображения и условия мнозина препоржчат и предпочитат тжрсенето, сжбирането и смачкването на тези гжсеници толкоз повече че откриването, а следователно и разрохкването на пржстта от купчинките на лозачките, при тжрсенето на вжпросните гжсеници, се отразява твжрде благоприятно вжрху растежа на младите лозички. Имайки всичко туй пред вид и ние през няколкогодишната ни работа сме се борили по този начин с тези паразити.

По сжщия вжпрос и за сжщите лозови неприятели известния френски професор г. Ravaz казва: „Туй, което е за предприемане, то е да се отриват често младите лозички, ко-

ето отиване им е благоприятно във всеко отношение — честото разрохкване на земята около лозичките ускорява и улеснява растението и развитието на последните, и да се смачкват всичките гжсеници, които се намират“.

Всички онези, които биха се интересуваха допълнително и специално за унищожаването на „сивите“ червеи по лоторастите, могат да прочетат в кн. II, стр. 44 от 1920 г. на „Лоз. Преглед“ и в кн. V, стр. 106 от 1921 г. *).

Вжпрос 3. — От тазигодишното ми грозде си приготвих вино, което е около 1500 кила. Виното сега е доста бистро, но остана сладниково. Идваха и го опитваха купувачи, но не го взеха, защото се боят да не е нещо правено. Такива вина тази година има много по нашия край, но не знаем сигурно защо останаха сладки. Освен туй страх ни е, ако останат през летото, до не се развалят. Поради туй молим Ви да ни съобщите защо вината ни останаха сладки и какво да правим с тях за да се изгуби сладината им? За отговора Ви от сега крайно благодарим.

с. Ц....(Т.-Пазарджикско). С поздрав: Д. Ив. К-в.
15 декември 1922 г.

Отговор на вжпрос 3. — От туй, което ни съобщавате за вината Ви и от други сведения, които имаме, изглежда че най-важната причина, гдето те са останали сладникови, е застиване на времето, когато са врили, което застиване е попречило за *пжлното* им превирание, следователно останала е неразложена захар. Такива сладниви вина през есента и зимата се избистрят, повече или по-малко, но, при пжрвите пролетни и по-чувствителни горещини, захарта, останала в тях, почва на ново да ври; и, ако туй второ врение се свърши окончателно и бжрзо, края му бива благоприятен; напротив, ако, по едни или други причини, туй врение е слабо и продължително, по край виненото може да се яви некое болестно врение, което би погубило виното. Такива болестни врения се явяват всека пролет и лято в много бжлгарски вина и хиляди и хиляди литри стават тяхна жертва.

Как да се довжрши *бжрзо* и *нормално* виненото врение в такива вина, как да се избегнат разните винени болести и много други важни вжпроси по *новото* и *разумно* винарствование, — всичко туй се съдържва в „ржководството по винарство“ от Хранков, което струва 30 лева.

И. Х.

*) Понеже горните вжпроси бяха получени след излизането на кн. 10 от м. г., с която, по немане средства, както бяхме хроникирали, се приключи течението на VII-а годишнина, отговорите поместяме в тази книжка (б. р).

Съобщения.

Много сжжяляваме, че не можахме да хроникараме в кн. 10 на „Лозарски Преглед“ за юбилея устроен на 29. X. в Сливен по случай стогодишнината от рождението на сливенския гражданин Добри П. Чинтулов роден през 1822 г., а поминал се през 1886 г., защото книжката бе излязла при получаване съобщението от юбилейния комитет.

Макар и късно, ние все пак смятаме че сме длжжни да отбележим туй историческо събитие толкоз повече, че се отнася за първия български поет и велик родолюбец, който в онази тъмна и печална епоха на българския живот — епоха на двойно робство — духовно и политическо, е направил премного за възраждането на народа н.л. Даже много скръбно е, че този тъй много заслужил на гр. Сливен и общо на българската земя човек — предш. ственик и учител на Каравелов, Раковски, Левски, Ботев, Х. Димитър и много други, е бил оставен до сега в пълно забвение.

Понеже юбилейния комитет в позивите си за състоялото се чествуване съобщава, че ще издаде два сборника (един кратък и другия подробен) за живота и дейността на този голям българин, а освен туй ще му бъде построен бюст — паметник, — пред вид на всичко туй позволяваме си да поканим всички наши лозари да си набавят по един от сборниците *) и да съдействуват за увековечаване паметта му. По този начин ще докажем, че сме достойни негови потомци, а с туй ще докажем още че мислим и ценим настоящето и бъдещето на рода си.

* *
* *
* *
* *

Руските търговски сношения със странство *).

Даваме тук-долу правилника на Държавния институт за внос и износ (Гасторг):

Чл. 1. Гасторга организира, под контрола и по директивите на Народния комисарият за външната търговия, всички операции за вноса и износа за собствена сметка, както и тия за обществените институти, кооперациите, дружествата, предприятията и за частните лица.

Всички зделки от известно значение, сключени в странство, както и избора фирмите, с които се третират тия зделки, трябва да се одобрят от местните обществени власти.

Чл. 2. Дирекцията на Гасторга се възлага: а) на управителния съвет състоящ се от 4 члена и председател, назначени от Народ-

*) които са вече издадени и струват: краткия 2 лв., а подробния 20 лева. Изданията са от юбилейния комитет „Добри П. Чинтулов“ в Сливен.

*) Из „Известия на Бургаската Търговско Индустр. Камара, брой 26—12. X. м. г.“

ния комисарият за външната търговия и б) на един директор, който взима участие в управлението със съвещателен глас.

Чл. 3. Финансовите средства на Гасторга се образуват както следва; а) аванси в пари и стоки доставени от Комисарията на външната търговия и б) чистите печалби от сделките.

Чл. 4. Отговорността на Гасторга е ограничена и се простира само до фондовете в пари и стоки, означени в чл. 3.

Чл. 5. Гасторга ще поеме постепенно всичките функции относно се до вноса и износа, които до сега са упражнявани от Комисарията за външната търговия, с изключение на операциите определени да се извършват от Държавата според установения план за „държавния експортен фонд“.

Относително вътрешната си организация, Гасторга е възприел тоя на частните дружества. Той се управлява от съвет на чело на който стои директор, *както това е в акционерните дружества* (к. н.)

Чл. 6 от правилника определя, че всички операции от чисто търговски характер, засещащи външната търговия, се поверяват за в бъдеще на Гасторга и че Комисарията за външната търговия остава за себе си само „експортния фонд“, които, *откакто се възприе свободната търговия* (к. н.), губи малко по-малко от своето значение.

* * *

Вноса на спиртни питиета в Египет.*) На 25. VI. 1922 г. Египетското правителство въведе с закон мито от 200 милиеми (по курса на деня 144 наши лева) на литър чист спирт (100°) съдържач се във вносимите стоки.

Тази такса се посочи като много висока затова същата на скоро е намалена наполовина за по-главните вносими артикули. Според туй намаление спиртни напитки, като: коняк, виски, ром и други, които митническата власт би уподобила на посочените, ще плащат вносно мито по 100 милиеми на литър чист спирт (100°). Същото мито ще плащат и вината, които съдържат повече от 13% спирт (100°) по обем. *Вината, обаче, които имат по-малко от 13% спирт, ще плащат обикновеното вносно мито от 8% върху стойността му* (к. н.).

* * *

Доброкачествеността на лозовите пръчки. Известно е, че пълната зрелост на лозовито пръчки е от грамадно значение при засаждане на ново лозе; защото от тази пълна или непълна зрелост зависи дълготрайността на лозите и размера и редовността в плододаването. Ето защо при избора както на пръчките — подложки, тъй и калемите (присадниците), трябва едните и другите да са богати на скорбялни материяли — да са добре озрели.

*) От сжците „Известия“.

За узнавање туй сжстояние на лозовите пржчки, си служим с разтвор от iod*) и то тжй; лозовите пржчки се навржзват на снопчета с добре подравнени долни краища и с пресни отрезии; така подравнени и подрязани пржчките, се потапват в плитжк сжд в иодовия разтвор; с туй потопяване трябва да се намокрят само отрезите; потопяването трае само неколко секунди След туй се гледа боядисването на отрезите (иода е реактив спрямо скорбелата); ако тези са еднообразно черни, то е признак че пржчките сжджржат много скорбяла — наплжно озрели са; обратното е, ако раните са жжлто-тжмни.

* * *

Сжгласно заповед № 4818 по Миистерството на Земледелието и Д. Имоти (брой 26 от „Наредби“ от 5. XI. т. г.) за дивите гладки и вкоренени лозови американски пржчки, такива облагородени, необлагородени и облагородени овоцни држвчета, разсад и др., са определени следните цени от државните лозови и овоцни разсадници :

I-класни американски резници по	400	лв.	хилядата
II „ „ „ „ годни за вкореняване	150	„	„
Вкоренени неблагоприятни лоз. пржчки	500	„	„
Облагородени „ „	2500	„	„
„ овоцни држвчета с изключение на зарзали, праскови, дюли и мушмули по	12	лв.	парчето
Облагородени зарзали, кайсии, праскови, дюли и мушмули по	10	„	„
Необлагородени овоцни држвчета	5	„	„
Черници	2	„	„
Френско грозде	1	„	„
Немско „	2	„	„
Облагородени рози	10	„	„
Необлагородени „	5	„	„
Ягоди	0.25	лв.	парчето
Малини	0.50	„	„
Едногодишен черничев разсад	100	л.	хилядата
Двегодишен „ „ (пикиран)	150	„	„
Едногодишен овоцнен разсад, годен само за пикиране	100	„	„
Едногодишен овоцнен разсад по-силен	200	„	„
Силен едногодишен или двегод. разсад, годен за зимно присаждане	250	„	„
Акациев и гледичиев разсад едно или две годишен	100	„	„
Едногодишен шипков разсад	100	„	„

И. Х.

*) Този разтвор се получава от : спирт 75° С 100 гр. и иод 1 гр.

* * *

От много години в Пазарджишко не е имало такива хубави, силни на спирт и аромат *памидови* вина, като тазгодишните нови вина.

Прочутите лозарски центрове като селата: Бошуля, Згарлии, Кара-Бунар, Кара-Мусал, Шахларе и Калугерово ни дадоха прекрасни вина от 13—14, а дори и до 14·6⁰ спирт.

Понеже гроздето беше сравнително ефтино — от 3·50 до 7 лв. кгр., а захарта много скъпа — 35—40 лв. кгр., то втори вина — (петиоти) почти не се произвеждат в околията.

Вместо от подсилване гроздата с захар, тази година стана нужда да се разреждат последните, тжй като вследствие на високия им % захарност (23—25%) неразредените грозда мжчно ферментираха; ето защо, за големо очудване на маса винари, големи количества вина останаха сладки и мжтни, а други даже се киснаха още в джибрите.

Този факт явно говори за примитивността на нашето винарство вжобще, в която област от всички наши отрасли най-малко и най-небрежно се е работило до сега.

Наистана жалко е да се констатира, как тазгодишното отлично грозде в ржцете на невежия и примитивен бжлгарски винар, вместо *еликсир* стана една сладко-кисела *чорба*, негодна дори за туряне в уста . . .

Не по-малко лошо впечатление прави и факта, какво в други винарски страни, гледо старите вина се се особено скжпо ценят и нови (недозрели) вина почти не се пият, а у нас, напротив, големото ни множество консуматори харесват и употребяват най-вече виното в джибрата, а старо хубаво вино и за лек дори не може да се намери.

Причината на тая аномалия се крие вжв факта, че нашето вино, от каквото хубаво грозде да произлиза, виното е било лошо приготвено, не може да истрае големите горещени през летото, разваля се и през есента се хвжрля наново в джибрите, или се дистилира на ракия.

Наистина колко много има да се учи и усвжршенствува нашия винар, докле стигне културния си сжбрат французина, италияница па даже е гржка, ако щете!

Цените на вината ни са добри и пазаря им за сега е доста оживен. Хубавите вина лесно си намират цени, като 14—16 лв. литжра на едро, а по-слабите и белите вина от 11—13 лв. литжра. Ракията се харчи по 85—90 стотинки градуса.

* * *

Вжв „Търговски вестник“ от 30. XII м. г., издаван в Пловдив, прочетохме рекламно известие за разни винени, конячни и ракиени препарати и есенции, с които се приготвяват хиляди и хиляди литри боклуци, лжжат се и тровят хората и пр.

По повод на туй и за да се види кой как схваща и действува за преследване на фалшификаторите у нас още повече, че при изработване на последния законопроект за преследване на фалшификатите с виното и гроздовите продукти, ни се изтъкна от председателя на Дирекцията за опазване общественото здраве каквото единствена е най-компетента и като че ли би требвало да има монопол в горното отношение, — пред вид на всичко туй намираме за много уместно да припомним постъпката ни до същата дирекция с писмото ни № 232 от 20. IX. 1920 год. Без да правим сега други коментарии, ще отбележим, че и до днес почит. Дирекция не благоволи да ни отговори поне с две думи. Ето и самото писмо.

До Главната Дирекция
на Общественото Здраве
ТУК.

Понеже списание „Лозарски Преглед“ е орган на Съюза на българските лозаро-винари и понеже нашата цел е да спомогнем за модернизиране и стабилизиране на лозарство-винарството ни — два важни отрасли от общото ни земеделско стопанство; понеже, за постигането на тази цел, ни се налага да преследваме всички фалшификации, които спжват не само правилния развой на гореканзаните народни поминжци, но и тровят общественото здраве, — пред вид на всичко туй като изпращаме на почитаемата Дирекция на Общественото здраве тук приложения ценоразпис от склада на П. Ив. Вакрилов в Пловдив, молим я да направи всичко потребно и зависяще от нея за конфискацията на разпространяваните бои и есенции служещи за поправка и фалшифициране на вината и ракиите, приготвяне изкуствени такива и преследване на разпространителите им.

С вяра че ще ни бжде указано пжлно съдействие и подкрепа, молим да ни съобщите резултата за да го поместим в списанието ни.

С почит:

Редактор: (п.) И. И. Хранков.

Препис.

П. Ив. Вакрилов — Пловдив
склад на разни етерически масла,
фруктови есенции и бои.

П. Г.

Имам чест да Ви съобщим, че за предстоящия сезон на гроздобера, имаме следующите стоки по винарство за продан, като означаваме и цените им.

ЦЕНОРАЗПИС.

Прах за пресичане на шира	100	лв. кгр.
„ „ откисляване на вина	100	„ „
„Фермент“ на прах за усилване ферментацията на виното	150	„ „
Винена боя „маврудова“	350	„ „
„ „ „бордо“, (италиянска)	350	„ „
„ „ „памидова“	300	„ „
Конячна „ екстра, светла	400	„ „
и всички есенции гроздови, конячни, ромови, амерови, горчивкови, сливови и вишнови по	300	„ „

С почитание :

(п.) П. Ив. Вакрилов.

* * *

В тази книжка е приложено по едно удостоверение за пжтуване за лозарския конгрес с намалена такса. Онези, които посетят конгреса, ще трябва на връщане да си заверят удостоверенията от Сжюза.

Списък

на лицата, които сж дали волни пожертвования за сн. „Лозарския Преглед“ през 1922 година

Пренос от кн. 2—4 1922 г. 8012 лв

Петър Тодоров (зап. полковн.) гр. Видин	50	„
Георги Стублов	50	„
х. Иван х. Вжлчев	50	„
Хараламби Младенов	50	„
Илия х. Томов	30	„
Мено Симов	30	„
Горан Дамянов	20	„
Цветко Ценов	20	„
Христо Рожич	20	„
Петко Лалков	20	„
Иван Евдокимов (аптекарь)	20	„
Отто Ваисман (Директ. Банка)	20	„
Доси Петров	20	„
Иван Пюскиюлиев	20	„
Филип Тасов	20	„
Свещ. Стан Николов	20	„
Филип Мончев	20	„
Драган Стоянов	20	„
Петко Вжтков	20	„
Георги Деков, с. Кутово Видинско	20	„
Вжлчо Вжлчов гр. Видин	20	„
Георги Станов	20	„

Пренос : 8592 лв

Пренесени ; 8592 лв.

Ванко Ангелов	от гр. Видин	20	„
Александр Бурнев	„	20	„
Ангел Ганев	„	20	„
Николай Цанов	„	20	„
Петър Бърдето	„	20	„
Панто Живков	„	20	„
Костика Димитров	„	20	„
Нордан Тодоров	(зап. полковн.) гр. Видин	20	„
Георги Михов	„	20	„
Иван Дилов	„	10	„
Ангел Фиджата	„	10	„
Мито Врачанина	„	5	„
Илия Спасов	„	5	„
Бони Кирчев	(учител)	5	„
Васил Йотев	„	5	„
Сумите от дарителите от гр. Видин сж събрани			
от г. Петър Тодоров (зап. полковн.) от сжщия град			
Кирил Шмедра	(агроном) гр. Шумен	102	75
Хар. С. Велев	(учител) с. Брестовица Пловдивско	20	лв.
Методи Х. Янков	„	40	„
Лозарска Кооперация	„Димят“ гр. Варна	600	„
Лозарското Д-во	„Памид“ с. Змеево, Ст. Загорско	300	„
Иван Лезичаров	с. Кара-Мусал, Т. Пазарджишко	100	„
Злати Минев	(ст. подоф.) гр. Ст. Загора	10	„
Костадин х. Георгиев	с. Сланотржн, Видинско	20	„
Тодор Шийтанов	с. Батин, Беленско	17	75
Илия Димитров	с. Божурлук, Свищовско	20	лв.
Данчо П. Попкржстев	гр. София	850	„
Митю Т. Мавров	с. Клокотница, Хасковско	10	„
Владимир Тасев	с. Брестовица, Пловдивско	50	„
Върбан С. Калянджиев	гр. Лесковец	100	„
Минко Юрданов	гр. Варна	8	50
Георги Сарживанов	гр. Сливен	500	лв.
Илия Петров	гр. Т. Пазарджик	50	„
Помощ от Министер.	на 3-то и Д. Имоти София	4000	„
		<u>Всичко : 15611 лв.</u>	

За Г-на Добър Деласие
г. Плевен

ОТКРИВА СЕ ПОДПИСКА ЗА СПИСАНИЕ

„ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“

ГОДИНА VIII (1923)

Орган на сжюза на Българските лозари-винари.

СПИСАНИЕ „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД“

се урежда и издава в София със сътрудничеството на специалисти-агрономи (лозари-винари) из цяла България.

ГОДИШНИЯ АБОНАМЕНТ Е 60 ЛВ. ПРЕДПЛАТЕНИ.

Всичко, що се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията — София, Бул. „Хр. Ботев“ 190 (Д-во „Наслада“).

==== **Лозари, Винари,** =====

Набавете си „**РУКОВОДСТВО ПО ВИНАРСТВО**“ от И. И. Храннов, II-ро поправено и допълнено издание.

Не се съжпете за 30 л., защото всеки, който го има, ще избегне много неприятности и грижи по приготвянето и обработването на вината си, следователно ще спести стотици и хиляди левове каквито мнозина ежегодно губят.

Изданието е от Сжюза на лозарите и винарите.

От Сжюза.

Тази книжка се изпраща само на стари абонати и платилите тази година с молба неплатилите стари да се издждат веднага, или да вжрнат книжката, заедно с предидущите, ако не желаят да получават списанието.

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT

BT
BT